

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om transportservice

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om transportservice (RP 226/2021 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överläkare Paula Tiittala, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Liisa Katajamäki, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Maija Neva, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Monika Mutanen, kommunikationsministeriet
- överinspektör Helinä Teittinen, kommunikationsministeriet
- utvecklingschef Aki Puustjärvi, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- verksamhetsledare Nina Forsell, Lapin Matkailuelinkeinon liitto.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Transport- och kommunikationsverket
- VR-Group Ab
- Finlands Kommunförbund
- Finnair Abp
- Linja-autoliitto
- Suomen Taksiliitto ry
- Rederierna i Finland rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om smittsamma sjukdomar (1227/ 2016) och lagen om transportservice (320/ 2017) ändras temporärt. Enligt propositionen ska giltighetstiden för de temporära

Utlåtande KoUU 35/2021 rd

bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som har samband med covid-19-epidemin och som är i kraft till utgången av 2021 förlängas till den 30 juni 2022. En motsvarande ändring föreslås i lagen om transportservice (179 a §) i fråga om bestämmelserna om anmälan om tidtabeller och rutter.

Från transportsektorns synpunkt är de innehållsmässiga ändringar som nu föreslås i regleringen relativt små. Under utfrågningen ansåg de sakkunniga i huvudsak att ändringarna är motiverade eller åtminstone förståeliga i nuläget. Också förslaget om förlängning av bestämmelsernas giltighetstid ansågs i huvudsak vara motiverat. Under utfrågningen föreslogs det dock också en kortare giltighetstid för regleringen än vad som föreslås i propositionen.

Begränsning av antalet passagerare

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om temporär begränsning av antalet passagerare i persontrafik och temporär stängning av utrymmen ändras så att incidensen stryks som kriterium för myndigheternas beslutsfattande. Samtidigt föreslås det att det kriterium som gäller smittkluster som konstaterats inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område preciseras så att det för att bestämmelsen ska tillämpas krävs att smittklustren inom området är betydande och att de kan medföra risk för omfattande spridning av ny smitta inom området.

De sakkunniga ansåg att det är lämpligt att stryka incidenskriteriet och att detta gör det möjligt att vid behov kväva epidemin lokalt samtidigt som man undviker tyngre restriktioner i sådana områden där det inte samtidigt finns motsvarande behov av restriktioner.

Aktörerna inom transportsektorn har dock delvis förhållit sig kritiska till behovet av att begränsa antalet passagerare överlag och nyttan av detta. De har bland annat påpekat att bestämmelserna i fråga faktiskt bör tillämpas som en sista utväg.

Minimering av negativa konsekvenser

Under utfrågningen menade sakkunniga att införandet av EU:s vaccinationsintyg hittills har varit en lyckad lösning för att göra det möjligt att resa på ett hälsosäkert sätt. Samtidigt var man allvarligt oroad över särskilt flygtransporterna och påpekade att trots att flygtransporterna inom Europa har ökat är situationen fortfarande svår för Finnair, som koncentrerar sig på internationella transporter, och över att det ömsesidiga internationella erkännandet av olika vaccinationsintyg ännu inte heller till alla delar fungerar smidigt. Enligt utskottets uppfattning har EU:s vaccinationsintyg dock erkänts i stor omfattning.

När coronaepidemin drar ut på tiden ackumuleras de negativa effekterna av restriktionerna för näringarna och bland annat aktörerna inom transportsektorn. Utskottet anser det vara viktigt att man försöker finna lösningar på de problem som den fortsatta epidemin orsakar de finländska aktörerna inom transportsektorn.

Utlåtande KoUU 35/2021 rd

Utveckling av möjligheterna att utnyttja tjänsten Finentry

Utskottet anser det vara bra att tjänsten Finentry, som tagits fram av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, gör det möjligt att underlätta behandlingen av passagerarinformation vid inresa. Under utfrågningen ansåg sakkunniga dock att en effektiv användning av Finentry vid övervakningen av inresa och i synnerhet vid uppföljningen av det andra testet i praktiken skulle kräva att Finentry jämföras med blanketten EU PLF (Passenger Location Form) och att användningen av tjänsten blir obligatorisk. Enligt en inkommen utredning har man gjort på detta sätt i många andra EU-länder. Det innebär i praktiken att passageraren själv ska föra in uppgifterna i systemet och reservera tid för provtagning inom alla de områden där det är möjligt.

Enligt den utredning som fåtts leder den nuvarande frivilliga användningen av Finentry-tjänsten till att personuppgifter till stor del måste föras in manuellt i datasystemet av yrkesutbildade personer vid gränsövergångsställena. Det tar kapacitet från viktigare verksamhet, och det finns inte nödvändigtvis tid att boka tid för test. Samtidigt har det sagts att kommunerna inte utifrån uppföljningsuppgifterna verkar ha tillräckliga resurser för att övervaka att kravet på det andra testet uppfylls. Under sakkunnigutfrågningen påpekades det också att statsunderstödet till HUS för ordnande av testning av covid-19 vid gränserna upphör den 1 januari 2022. I och med detta upphör också underleveransen av regionala provtagningsställen, vilket enligt ett sakkunnigutlåtande sannolikt kommer att försvåra genomförandet av de så kallade andra testen. Sakkunniga ansåg att det för att säkerställa att kravet på det andra testet är verkkningsfullt bör bedömas hur den regionala testningen kunde ordnas i anslutning till Finentry-tjänsten så att det finns tillräcklig testkapacitet inom de olika områdena.

En del andra synpunkter som framkommit under sakkunnigutfrågningen

Under behandlingen av ärendet har det bland annat uttryckts oro över huruvida kommunernas resurser räcker till för de uppgifter som hänför sig till kontroll och handläggning av intyg i samband med ankomst till landet. Utskottet anser att uppgifterna inte får medföra en oskälig börda för kommunerna och att man bör ta fram förfaranden för kontroll av intyg genom vilka det med tillräcklig säkerhet också går att försäkra sig om att de intyg som visas upp är korrekta och tillförlitliga.

Bestämmelserna om inresa gäller enligt propositionen dem som är födda 2006 eller tidigare. Enligt en inkommen utredning ges dock åtminstone inte ännu två vacciner till alla unga personer i alla länder, och till exempel har resor till Lappland ställts in på grund av att det i familjerna har funnits unga personer som inte har haft möjlighet att få en full vaccinationsserie. Under utfrågningen ansåg sakkunniga därför att det vore ändamålsenligt att i lagen ange en åldersgräns på minst 16 år i stället för födelseåret.

Sakkunniga var också av den åsikten att det finns behov av att bereda en användning av covidintyg på arbetsplatserna. Enligt den utredning som fåtts finns det internationellt goda erfarenheter av att utvidga användningen av intyget, och till exempel inom turistsektorn kan ett covidintyg för personalen ha positiva konsekvenser. Under behandlingen av ärendet har man dessutom bland annat lyft fram behovet av att utnyttja snabbtester för covid-19.

Utlåtande KoUU 35/2021 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 3.12.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Suna Kymäläinen sd
vice ordförande Ari Torniainen cent
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Heikki Autto saml
medlem Jari Kinnunen saml
medlem Jouni Kotiaho saf
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Joonas Könttä cent
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Paula Werning sd
ersättare Jari Ronkainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.

Utlåtande KoUU 35/2021 rd
Avvikande mening

Avvikande mening

Motivering

Under utfrågningen i utskottet har det framgått att bestämmelserna om inresa i den temporära ändringen av lagen om smittsamma sjukdomar inte till alla delar är ändamålsenliga för att bekämpa epidemin. I ljuset av de synpunkter som framkom under utfrågningen av sakkunniga är kravet på ett så kallat andra test vid inresa oändamålsenlig resursanvändning med tanke på bekämpningen av epidemin, och testningen i fråga har till stor del inte genomförts. Lagstiftningens krav på tester har således i det rådande epidemiologiska läget snarare lett till oklarheter än haft faktisk epidemiologisk betydelse.

Vi anser att social- och hälsovårdsutskottet när det utarbetar sitt betänkande bör begära utlåtande av förvaltningsutskottet, som ska bedöma hur bestämmelserna om inresa kunde utvecklas så att resurserna används på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Dessutom bör social- och hälsovårdsutskottet undersöka möjligheten att slopa kravet på ett andra test eller utveckla regleringen så att bestämmelserna om inresa i fråga om kravet på ett andra test gör det möjligt att skilja mellan kortvariga fritidsresor och mer långvarig vistelse på grund av arbete eller studier eller annan vistelse i landet.

Avvikande mening

Vi föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 3.12.2021

Heikki Autto saml
Jari Kinnunen saml